

TEMA

Històries no gaire desconegudes

De cada vegada hi ha més estudis sobre les activitats que es dugueren a terme a diferents llocs de la Mediterrània, per a preparar el terreny ideològic cap a la Segona Guerra Mundial.

Els primers nazis organitzats a Mallorca (1932)

♦ Manuel García Gargallo *

El 28 de juny de 1932 es constituïa a Palma l'associació *Unión Nacional Alemana* NSDAP. La formaven tres persones: el president, **Heribert Bayer**; el president suplent, **Walter Rupp**, i la secretària, **Violeta Sohm**, que potser foren els únics membres.

Segons els estatuts, es dedicaria a informar sobre la vida cultural,

artística i política d'Alemanya; però només podien ingressar persones de raça germano-alemanya i amb vistiplau del president. Tenia el local social al carrer Dos de Maig 48, al Terreno (potser la residència de Bayer): una casa unifamiliar, de dues plantes, avui existent però molt reformada.

L'entitat va començar l'activitat ben aviat. El 28 d'agost de 1932, la premsa es feia ressò d'una conferència al local social, impartida per **Karl Cerff**, amb un títol ben eloqüent: '¿Qué quiere Hitler?'.

Cerff era membre del NSDAP, cap regional de propaganda de les Joventuts Hitlerianes i després ocuparia càrrecs al III Reich, relacionats amb propaganda i comunicació, fins al final de la guerra.

La conferència fou tota una apologia del nazisme, amb idees com que Hitler defensava el vertader sentit de nacionalitat; que s'hi opo-

sava tant al marxisme com al capitalisme; que la premsa estava manipulada en contra seva, o que als jueus 'només' els volia excloure de la política i l'educació: podrien viure a Alemanya, però com a estrangers.

La fundació de l'associació coincidí amb l'auge del NSDAP a Alemanya, que a les eleccions de juliol de 1932 fou per primer pic el partit més votat i mig any més tard assolí el poder. Potser fou creada com a cèl·lula de difusió ideològica a Mallorca, ja que el nazisme manejava molt bé la propaganda, tant com a eina de persuasió a Alemanya com per mostrar una cara amable fora d'ella.

Després de la conferència no consten més activitats; potser els residents alemanys a l'illa no foren receptius, o hagué ordres des d'Alemanya d'avortar el projecte.

* Doctor en Història Contemporània (UB)

TEMA

Patrimoni documental de tots i per a tots

El projecte s'ha realitzat a través d'un encàrrec de gestió impulsat per l'Institut d'Estudis Autònoms i en el marc del programa dels 40 anys d'autonomia, amb l'objectiu d'identificar i divulgar el patrimoni documental que ha de permetre mantenir la memòria col·lectiva de l'autonomia.

Web sobre el patrimoni documental dels 40 anys d'Autonomia de les Illes Balears

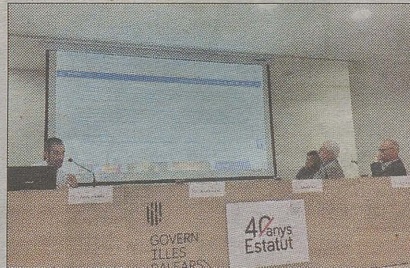
♦ Elisabeth Ripoll Gil *

Amb motiu dels 40 anys de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (1983-2003) l'Institut d'Estudis Autònoms (IEA) ha impulsat, a través de la FUEIB i de la mà de la Universitat de les Illes Balears - Centre

d'Estudis i Documentació Contemporània (CEDOC) el desenvolupament d'un projecte d'identificació, catalogació i divulgació del patrimoni documental més rellevant relatiu a l'autonomia balear.

En aquest context, dimecres 10 de maig es va presentar a l'Arxiu del Regne de Mallorca la pàgina web <https://40anysautonomiaib.uib.cat>, un espai digital d'accés públic, obert i

transversal al voltant de documentació de l'etapa autònoma. El resultat és fruit d'un equip multidisciplinari integrat per una vintena de persones, en el que s'inclouen documentalistes i especialistes en història contemporània. En la presentació de la web varen intervenir **Lluís Segura** (IEA), **Sebastià Serra** (CEDOC-UIB), **Xavier Jiménez** (responsable del web) i **Mercedes Garrido** (GOIB).

La pàgina web -que permet la descàrrega de materials- conté guies de fons d'arxius, de biblioteques, de centres de documentació, d'entitats i institucions públiques i del movi-

ment associatiu; des de la web també es pot accedir a cronologies, bibliografia seleccionada i recursos audiovisuals.

Un aspecte a destacar és el fet que s'ha iniciat una tasca d'identificació, recuperació i divulgació d'arxius de col·leccions particulars de persones vinculades al món cultural, social i polític de les Illes Balears. Cal posar en relleu la importància que implica la recuperació d'aquest patrimoni documental generat durant dècades per distintes personalitats del conjunt de l'arxipèlag, donat que en moltes ocasions es tracta d'un llegat propi de l'etapa democràtica poc o gens difós que requereix una especial cura, conservació i difusió. En aquest sentit, es manté oberta una crida a la ciutadania per tal d'identificar i catalogar nous arxius.

* Doctora en Història Contemporània i professora de la UIB

TEMA

Difusió de recerques compromeses

La Universitat exerceix un paper social crucial en la societat. Acostar els seus estudis i fer-ne difusió a través de la publicació de llibres, en revistes acadèmiques o en format web és imprescindible per formar una ciutadania crítica.

Quan la Universitat protegeix l'entorn

♦ Josep Maria Figueres *

Sovint hom considera que la Universitat és un centre elitista de difícil aplicació pública, però a vegades trobem que hi ha una preocupació popular evident en les seves realitzacions. Aquest és el cas de l'obra *Les mobilitzacions per a la protecció del medi ambient a les Illes Balears (1991-2022)* coordinat per Se-

bastià Serra i Paula Nigorra, patrocinada pel GOIB i amb peu editorial de Nova Editorial Moll i la UIB.

S'estudien les determinants protestes dels darrers trenta anys, des de la lluita per ses Salines (1991) fins a la protecció de la serra de Tramuntana. L'obra té una presentació dinàmica amb estudis sobre la reivindicació ecològica de la música, el paper dels fars, les reivindicacions d'Eivissa i així fins a una vintena llarga d'articles. S'aporta un apèndix amb la transcripció d'una

dotzena de manifestos i un apartat final amb narratives sobre espais naturals i paisatge.

Obra extensa que mostra la vinculació de la universitat amb la natura en moments que semblava que la disbauxa era la norma amb recursos infinits. La sequera present i

la que vindrà ens fa veure la limitació dels recursos i com d'útil ha estat la mobilització per frenar afanyos d'especulació i de despreocupació per l'entorn. L'estudi col·lectiu sobre la protesta ecològica, les mobilitzacions ens fa veure com cal una implicació major de ciutadania i govern, de parlamentaris i periodistes, d'estudiosos, per fixar-se en la necessitat de mantenir un llegat de flora i fauna, de paisatge i pureza, de terra i aigua que, a la llarga, esdevé el patrimoni més preuat davant un turisme que cal replantejar en un format més harmònic sense una expansió infinita ni amb un tancament absolut. La mesura de totes les coses ens la dona la humanitat indígena, avui gairebé desapareguda, amb un planteig racional, o sigui la comunió entre persones i natures amb la convivència respectuosa com a norma.

* Universitat Autònoma de Barcelona